درس سوم

1 دعا

رهبر گروه: دعا کنید و اعضای گروه و نیز این درس را که راجع به موعظهٔ ملکوت خدا است، به خداوند بسپارید.

2 در میان گذاشتنِ آموخته‌ها (15 دقیقه)

خروج

هر یك به‌نوبت و به‌طور خلاصه برای دیگران تعریف کنید که در خلال یکی از «اوقات خلوتی» که به مطالعه قسمت‌های تعیین‌شده از کتابمقدس مشغول بوده‌اید چه آموخته‌اید (خروج 1و2و3و4)، (یا یادداشتهایی را که در اوقات خلوت خود نوشته‌اید، بخوانید).

به کسی که صحبت می‌کند خوب گوش کنید، سخنانش را جدی بگیرید و او را بپذیرید. در مورد آنچه می‌گوید بحث نکنید.

3 به خاطر سپردن (5 دقیقه)

عنوان مجموعه: ملکوت خدا

دوره کنید. ملکوت خدا 3: بشارتِ ملکوت را موعظه کنید: متی 24:14

4 تعلیم (90 دقیقه)

مثل برزگر

«مثل برزگر» در متی 3:13-23، مثلی است درباره «کلام خدا در ملکوت خدا.»

مَثَل «داستانی است زمینی با معنایی آسمانی»؛ یا «توضیحی است مبتنی بر امور واقعی زندگی به‌منظور تعلیم حقیقتی روحانی.» عیسی از وقایع عادی و روزمره زندگی انسان استفاده می‌کرد تا اسرار ملکوت خدا را روشن سازد و مردم را با واقعیت وضعیتشان و نیازشان به احیا روبرو سازد.

این مثل را با استفاده از شش رهنمود مربوط به مطالعهٔ مثل‌ها (ر.ش. ضمیمه 1) بررسی خواهیم کرد.

قرائت: متی 1:13-23، مرقس 1:4-20، و لوقا 1:8-15.

1- درك داستان طبیعی مَثَل

مقدمه: مَثَل‌ها با زبان مجازی بیان شده‌اند تا مفهومی روحانی تشریح شود. از این رو، نخست به بررسی واژگان و پیشینهٔ فرهنگی و تاریخی داستان می‌پردازیم.

بحث: چه عناصری در داستان مطابق واقعیات زندگی روزمره‌اند؟

یادداشتها:

الف) پاشیدن بذر. در آن زمان رسم بود که گندم و جو را با دست بکارند.

ب) گذرگاه. از آنجا که برزگر بذر را با دست می‌پاشید، لاجرم مقداری از آن بر گذرگاهی می‌افتاد که از میان مزرعه عبور می‌کرد و برزگر هنگام بذرپاشی در امتداد آن راه می‌رفت. چنین گذرگاهی را یا شخم نمی‌زدند یا اگر می‌زدند، بر اثر لگدمال شدن چنان سفت و سخت می‌شد که هیچ بذری نمی‌توانست به‌درون آن نفوذ کند.

ج) پرندگان. پرندگان خیلی دوست دارند در مزارعی که به‌تازگی بذرپاشی شده به گردش بپردازند، زیرا دانه فراوان در آنجا یافت می‌شود. متی می‌فرماید که پرندگان آمدند و دانه‌ها را «خوردند».

د) سنگلاخ. بعضی از بذرها بر سنگلاخ افتاد. محیط سرزمین فلسطین و مناطق اطراف به‌گونه‌ای بود که مقدار قابل توجهی از خاك زراعی بر لایه‌هایی از سنگ قرار داشت و قشر نازکی از زمین، این تخته‌سنگها را می‌پوشاند. به همین جهت، گیاهانی که در چنین مناطقی رشد می‌کردند، ریشه عمیقی نداشتند و در اثر آفتاب سوزان، به‌سرعت می‌سوختند و خشك می‌شدند.

ه) خارها. بعضی از بذرها لابلای خارها افتاد. خار و خس معمولاً سریع‌تر از گندم رشد می‌کند، و بنابراین ریشه آنها باعث خفگی گیاه سالم می‌شود و عاقبت گیاه از بین می‌رود.

و) زمین نیکو. برخی از بذرها بر زمین نیکو یا خاك خوب افتاد. خاك خوب مثل گذرگاه سخت نیست. نیز مانند خاكِ روی سنگلاخ، کم‌عمق نیست. هیچ خار و خسی نیز در آن یافت نمی‌شود. خاك خوب، حاصلخیز است و محصول فراوان می‌دهد.

ز) صد، شصت و سی برابر. حتی زمین خوب و حاصلخیز نیز انواع مختلف دارد و محصول متفاوت می‌دهد. در اکثر جاهای دنیا محصول -حتی در مزرعه‌ای واحد- یکسان نیست.

2- بررسی چارچوب آنی مَثَل و تعیین عناصر آن

مقدمه: چارچوب شامل «زمینة» مَثَل و «توضیح یا کاربردِ» آن می‌گردد. زمینة مثل ممکن است بیانگر این نکته باشد که مثل به چه مناسبتی گفته شده، یا اینکه شرایط به‌هنگام گفته شدن آن به چه صورت بوده است. زمینه معمولاً قبل از مثل یافت می‌شود و توضیح یا کاربرد، بعد از مثل.
کشف و بحث: زمینه، داستان، و توضیح یا کاربرد مَثَل چیست؟
یادداشتها:

الف) زمینة این مثل در متی 13:1-2 و 10-17 یافت می‌شود.
1) قایق. عیسی در جاها و موقعیت‌های مختلفی موعظه می‌کرد و تعلیم می‌داد: فی‌المثل در کنیسه (مرقس 1:29)، در معبد (یوحنا 18:20)، بر روی کوه (متی 5:1)، در خانه (مرقس 2:1)، کنار دریا (مرقس 4:1)، در صحرا و بیابان (مرقس 8:1)، و حتی در قبرستان (یوحنا 11:38). او این مثل را در حالی تعریف کرد که در یك قایق نشسته بود (متی 13:2).
2) مَثَل. عیسی در تعالیم خود به‌کرات از زبان مجازی استفاده می‌کرد. به‌عنوان مثال، مَثَل، تشبیه، یا استعاره به‌کار می‌برد. او در فصل سیزده متی، هفت مثل (یا حتی هشت مَثَل: متی 13:52-53) تعریف کرده است!
در این زمان، در میان همراهان عیسی، کسانی بودند که به او ایمان داشتند، سخنانش را درك می‌کردند و آماده بودند تعالیمش را بطور کامل بپذیرند. اما کسانی هم بودند که مدام با او مخالفت می‌کردند، و دلهایشان را نسبت به تعالیم او سخت می‌ساختند، و هرچه می‌گفت رد می‌کردند. «مَثَل» داستانی است زمینی با معنایی آسمانی . برای درك یك مثل نه تنها باید داستان زمینی را درك کنیم، بلکه معنای آسمانی آن را نیز! کسانی که نسبت به آنچه عیسی می‌گفت واکنش مثبت نشان می‌دادند ، معنای آسمانی سخنان او را می‌فهمیدند. اما کسانی که نسبت به آنچه او می‌گفت واکنش نشان نمی‌دادند ، معنای آسمانی سخنانش را درك نمی‌کردند. بدین ترتیب، عیسی با گفتن مثل، حقیقت را برای کسانی که او و تعالیمش را می‌پذیرفتند بیش از پیش آشکار می‌ساخت ، اما این حقیقت را از کسانی که به هیچ وجه حاضر نبودند او و تعالیمش را بپذیرند بیش از پیش مخفی می‌داشت .
3) ملکوت خدا. منظور از «ملکوت خدا»، پادشاهی یا حکومت کامل خدا است که از طریق عیسی مسیح بر همه چیز و همه کس حاکم می‌شود. همین ملکوت یا پادشاهی او است که بیش از هر چیز دیگر در قلوب و زندگی قوم خاص او عمل می‌کند و متجلی است. ملکوت خدا خود را نخست در قالب نجات ایمانداران و استقرارشان بر زمین به‌عنوان کلیسا نشان می‌دهد و سرانجام بصورت نجات کامل آنان و استقرار کامل آسمان و زمین جدید به منصة ظهور می‌رسد.
4) درك اسرار ملکوت خدا. واژة «سر» یا «راز» (متی 13:10-11، رومیان 16:25-26، افسسیان 3:2-12، کولسیان 2:2-3) معمولاً به معنای چیزی است که همه آن را نمی‌دانند یا قرار نیست بدانند. سرّ و راز را نمی‌توان فهمید مگر آنکه مکشوف شود . عیسی اسرار ملکوت خدا را برای قوم خاص خود مکشوف می‌کند. به همین جهت، آنان این اسرار را می‌دانند و درك می‌کنند. منظور از «اسرار ملکوت خدا»، پیامهایی است که خدا از طریق آمدن اولیه عیسی مسیح به این دنیا، و بویژه از طریق مثلهایی که راجع به ملکوت بیان می‌داشت، مکشوف می‌سازد. این اسرار مکشوف می‌سازند که خدا کیست، نقشه‌اش چیست، و می‌خواهد قوم او چگونه زندگی کنند. پیام اصلی این اسرار این است که عیسی مسیح در راه گناهان بشر مرد تا هر که به او ایمان آورد هلاك نگردد، بلکه حیات جاوید یابد.
5) چرا قدرت درك اسرار ملکوت خدا تنها به شاگردان عطا شده است و نه به دیگران؟ آیا این بی‌انصافی نیست؟ عیسی این اسرار ملکوت، یعنی پیام عهدجدید را، برای همه مکشوف نمی‌سازد. اگرچه خیلی‌ها انجیل و پیام عهدجدید را می‌شنوند، اما براستی به آن گوش فرا نمی‌دهند و به‌سوی خدا باز نمی‌گردند. علتش هم این است که بعضی از مردم دل خود را نسبت به خدا و کلام او سخت کرده‌اند! این افراد مدتهای مدید چنان دل خود را سخت ساخته‌اند که دیگر نمی‌توانند درك کنند و توبه نمایند و ایمان آورند (عبرانیان 4:6-8، 10:26-31)!
عیسی آیاتی را که در متی 13:13-15 آمده از اشعیای نبی در عهدعتیق نقل‌قول کرده است. در اشعیا 1:2-4 می‌خوانیم که بنی‌اسرائیل بر ضد خدا طغیان ورزیدند و سَروَر خود را نشناختند و از دستورات خدا اطاعت نکردند. آنان افرادی شرور و فاسد بودند و به خدا پشت کردند. خدا نیز آنان را داوری کرد. خدا در اشعیا 6:9-10 می‌فرماید: «دل این قوم را فربه‌ساز و گوشهای ایشان را سنگین نما و چشمهای ایشان را ببند. مبادا با چشمان خود ببینند و با گوشهای خود بشنوند و با دل خود بفهمند و بازگشت نموده، شفا یابند.» این سخنان خدا، سخنان داوری است! قوم اسرائیل عمداً دلشان را در مقابل خدا سخت کرده بودند. آنان به‌هنگام خروج از مصر آنهمه معجزات دیده بودند ؛ ایشان با چشم خود دیدند، بااینحال به خدا ایمان نیاوردند! به همین جهت، خدا نیز اجازه داد همان چیزی باشند که خود می‌خواستند . او چشمان ایشان را محکم‌تر بست! قوم اسرائیل سخنان خدا را شنیده بودند ؛ آنان ده فرمان و سخنان انبیا را با گوش خود شنیدند* با اینحال همچنان به نااطاعتی از خدا ادامه دادند! بنابراین خدا نیز کاری کرد که همانی بشوند که می‌خواستند ؛ او گوشهای ایشان را محکم‌تر بست! مجازات خدا این بود که اجازه داد هر طور دلشان می‌خواهد رفتار کنند. آنان همان چیزی را که کاشتند، درو کردند (غلاطیان 6:7-8)! دلهایشان را نسبت به خدا سخت کردند و آنگاه خدا اجازه داد دلهایشان چنان سخت شود که دیگر نتوانند توبه کنند و به‌سوی او باز گردند! و این مجازاتی هولناك بود! به همین خاطر است که خدا در کتابمقدس به ما هشدار می‌دهد: «امروز اگر آواز خدا را می‌شنوید، دل خود را سخت مسازید

چنانکه در وقت جنبش دادنِ خشم او» (عبرانیان 3:15). فیض و صبر خدا حد و مرزی دارد. انسان ممکن است مدتهای مدید چنان لجوجانه دل خود را در برابر خدا سخت سازد که سرانجام دیگر راه بازگشتی برایش نباشد. هدف از این هشدار این است که به انسان تذکر داده شود که توبه و ایمان را به تأخیر نیندازد. هر که صادقانه توبه کند و ایمان آورد، لازم نیست بترسد که مبادا دلش سخت شود.

6) چرا عیسی در عهدجدید همه را به یك شكل داوری می‌كند؟ بسیاری از فریسیان پیش از آنكه عیسی مثل برزگر را تعریف كند، معجزات او را دیده بودند، اما باز حاضر نبودند به او ایمان آورند؛ پیام انجیل را شنیده بودند، اما حاضر نبودند از گناهان خود توبه كرده، به‌سوی خدا باز گردند. در عوض، از عیسی انتقاد می‌كردند و به او تهمت می‌زدند. بعد هم توطئه كردند او را بكشند و گفتند كارهایش شیطانی است! واكنش این فریسیان در مقابل عیسی كاملاً اشتباه بود. آنان مكرراً دلهایشان را نسبت به او سخت می‌ساختند. و از این رو همین داوری بر آنان نیز نازل شد: خدا كاری كرد كه دلهایشان سخت شود، بطوریكه دیگر نمی‌توانستند مثلهای عیسی را درك كنند و توبه كرده، به‌سوی خدا بازگردند! برای آنان دیگر امكان نجات وجود نداشت! (متی 11:19 و 20؛12:2 و10 و 14 و 24 و31و39).

7) آیا عیسی امروز ما مسیحیان را نیز به همین شكل داوری می‌كند؟ آری! مثل برزگر را نیز به همین خاطر تعریف كرد! همه ما وظیفه داریم به كلام خدا واكنش نشان دهیم. ما نیز اگر مانند فریسیان مدام از عیسی انتقاد كنیم یا با لجاجت حاضر نباشیم به آنچه او می‌گوید ایمان آوریم، دلهایمان سخت می‌گردد و دیگر قادر به دیدن ملكوت خدا یا درك كلام خدا نخواهیم بود.

اما هر یك از ما كه صادقانه بخواهد كلام خدا را بشنود و درك كند، لازم نیست از چیزی بترسد. هر كه دلی پاك و نیكو دارد، به كلام خدا واكنش نشان می‌دهد، رشد می‌كند و میوه می‌آورد! هر كه پیوسته از عیسی مسیح پیروی كند، به اسرار ملكوت خدا نیز پی خواهد برد. به عبارت دیگر، پیام عهدجدید را درك خواهد كرد! اما هر كه دل خود را نسبت به خدا و كلام او سخت سازد، سرانجام چنان سخت‌دل خواهد شد كه دیگر نخواهد توانست كلام خدا را بشنود. اما هر كه دل خود را به عیسی مسیح می‌سپارد و هر روزه به كلام خدا واكنش نشان می‌دهد، این كلام را خواهد فهمید، رشد و نمو خواهد كرد و میوه خواهد آورد! (امثال 1:22-33، 4:23، 23:26، متی 7:24-27).

ب) داستان : این مثل در متی 13:3-9 یافت می‌شود.

ج) توضیح یا كاربرد : این مثل در متی 13:18-23 یافت می‌شود. نگاه كنید به نكته 6.

3- تعیین جزئیات مربوط و نامربوط در مثل

مقدمه: قصد عیسی این نبود كه تمامی جزئیاتِ مَثَل‌هایش دارای مفهوم روحانی باشند. جزئیاتِ مربوط یا اصلی در داستانِ مثل آن دسته از جزئیات هستند كه درس اصلی مثل را استحكام می‌بخشند. بنابراین، نباید برای هر یكَ از جزئیات مثل، معنای روحانی مستقلی قائل شویم.

كشف و بحث:كدامیك از جزئیاتِ این مَثَل واقعاً اصلی یا مربوط می‌باشند؟

یادداشتها:

الف) آیا متی 13:3-23 یك واقعه تاریخی است، یا یك تمثیل، یا یك مَثَل؟ پاسخ به این سؤال، برای تعیین جزئیات مربوط و اصلی در مثل دارای نتایج بسیار مهمی است. این قسمت بیانگر یك رویداد تاریخی نیست. اما آیا یك تمثیل است یا یك مَثَل؟ «تمثیل» تشبیهی است گسترده كه در آن عناصری چند در تمثیل، نمایانگر حقایقی چند می‌باشند (نظیر یوحنا 10:1-16، یوحنا 15:1-17). «مثل» داستانی است مبتنی بر امور واقعی زندگی، و حال آنكه تمثیل لزوماً چنین نیست. اگرچه هر دو ممكن است دارای یك مضمون اصلی باشند، هدف از ذكر مثل بیان یك نكته اصلی است، و حال آنكه هدف از تمثیل، تعلیم حقایق فراوانی است كه ممكن است به هم مربوط یا نامربوط باشند. داستان برزگر در ظاهر یك تمثیل است ، زیرا عیسی به‌هنگام توضیح چهار نوع زمین، برای تقریباً تك تك جزئیات داستان كاربردی روحانی در نظر می‌گیرد: «بذر» یا تخم، پیغام كلام خدا است؛ «پرندگان» نمایانگر شیطانند؛ «زمین سخت» نشاندهندهٔ دل سخت است، و غیره. اما در واقع داستان برزگر یك مثل است ، زیرا اگر به توضیح آن دقت كنیم، می‌بینیم كه آشكارا به یك مضمون واحد اشاره دارد. این مضمون اصلی این است:«ثمره‌ای كه انسان در زندگی خود ببار می‌آورد بسته به این است كه به كلام خدا چگونه واكنش نشان می‌دهد؛ و چگونگی واكنش او به كلام خدا نیز به وضعیت یا حالت دل او بستگی دارد.» عیسی بسیاری از جزئیات داستان این مثل را عمداً طوری تنظیم كرد كه مؤید یك پیام اصلی باشد. خالق داستان عیسی است و تنها او این حكمت و حق را دارد كه به جزئیات داستان خود معنایی خاص بخشد. این بدان معنا نیست كه مسیحیان نیز حق دارند در جایی كه عیسی چنین نكرده، برای جزئیات مثلهای دیگر كتابمقدس معانی خاصی در نظر بگیرند و به‌اصطلاح به آنها «جنبه تمثیلی دهند»!

ب) جنبه تمثیلی دادن. یكی از مفسرین با اینكه مطالب باارزش زیادی نوشته است، در مورد این مثل تفسیری ارائه داده كه نمی‌توان آن را با توجه به متن اثبات كرد و در نتیجه باید آن را مردود خواند. توماس آكویناس (1227-1274م.) این مثل را اینطور تفسیر كرده است: "«این مثل، تصویری از مراتب

سه‌گانهٔ کمال در زندگی روحانی انسان است: «سی برابر» نمایانگر دستاورد روحانی متوسط و معمولی است. «شصت برابر» نمایانگر کسانی است که از نظر روحانی دستاوردهای بیشتری دارند، و «صد برابر» نمودی است از کسانی که در زندگی روحانی خود چنان پیشرفت کرده و مدارج ترقی را طی نموده‌اند که رخصت می‌یابند پیشاپیش گوشه‌ای از نجات غایی را تجربه کنند.»" این تفسیر را به هیچ وجه نمی‌توان پذیرفت.

ج) بذر نمایانگر کلام خدا (لوقا 8:11، مرقس 4:14)، یا پیغام ملکوت است (متی 13:19). تخم یا «بذر» مطابق توضیح عیسی، از زمرهٔ جزئیات کاملاً مربوط و اصلی در مثل است. آنچه مهم است نه واکنش انسان به گفته‌های دیگران، بلکه واکنش او نسبت به کلام خدا است! کلام خدا به طرق مختلف در زندگی مردم کاشته می‌شود، فی‌المثل از طریق موعظه یا تعلیم. شنیدن، خواندن، تفکر، حفظ کردن یا مطالعهٔ کتابمقدس نیز از دیگر طرق کاشته شدنِ بذر کلام خدا در دل انسان است.

د) زمین یا خاك نمایانگر دل شما است (متی 13:19). «انواع مختلفِ زمین» نمایانگر وضعیت یا حالات مختلف دل شما است نسبت به کلام خدا. شخصیت و وضعیتی که در آن بسر می‌برید، تعیین‌کنندهٔ تأثیری است که کلام خدا بر شما خواهد داشت. پیام اصلی این مثل این است: «وضعیت یا حالت دل شما، تعیین‌کنندهٔ پاسخی است که به کلام خدا خواهید داد؛ و پاسخی که به کلام خدا می‌دهید، تعیین‌کنندهٔ میوه‌ای است که در زندگی خواهید آورد.» به عبارت دیگر، ثمره آوردن یا نیاوردنِ شما، بستگی دارد به چگونگی واکنش شما نسبت به کلام خدا. همچنین میزان ثمردهی‌تان را مشخص می‌کند! بنابراین، وضعیت زمین از عناصر بسیار مهم و مربوط در این مثل می‌باشد.

ه) برزگر. در مثل برزگر، در این باره که برزگر یا کشاورز دقیقاً چه کسی است توضیحی داده نشده. اما در مثل گندم و کرکاس، می‌خوانیم که منظور از برزگر، خود عیسی است (متی 13:37). عیسی مسیح در تمام طول مأموریتش بر زمین، هر روزه تعالیم خود را -و به‌ویژه تعالیم مربوط به ملکوت خدا را- در دل مردم می‌کاشت. بااینحال، کشاورز یا برزگر می‌تواند به هر فرد مسیحی نیز که پیام عیسی مسیح را به دیگران اعلام می‌کند یا تعلیم می‌دهد، اطلاق شود (متی 10:40). البته برزگر رویهمرفته شخصیت مهمی است و نقش ارزنده‌ای دارد، اما به‌موجب توضیح این مثل، جزو جزئیات اصلی و مربوط به‌شمار نمی‌رود. متی 13:19 می‌فرماید: « هر کسی که کلام ملکوت را بشنود و آن را نفهمد». توضیح مثل بر این واقعیت تأکید می‌گذارد که آنچه نتیجه را تعیین می‌کند نه شخص برزگر، بلکه خود شنونده است! آنچه مهم است این است که خود شنونده با پیامی که می‌شنود چه می‌کند! بدین‌ترتیب، حتی کسی که خود به‌تنهایی کتابمقدس را می‌خواند و در آن تفکر می‌کند و به مطالعه آن می‌پردازد، حکم برزگر را دارد که کلام خدا را در دل خود می‌کارد.

و) شنیدن و درك کردن. مطابق توضیح مثل (متی 13:18-23)، واکنش انسان نسبت به کلام خدا جزو جزئیات بسیار مهم و مربوط در این مثل است. در انجیل متی، به انواع واکنشهای زیر بر می‌خوریم: شنیدن، فهمیدن، ریشه عمیق دواندن، و بالاخره خفه نشدن و چندین برابر محصول دادن. در انجیل لوقا نیز شاهد این واکنشها هستیم: مانع شدن از اینکه شیطان کلام خدا را برباید، ریشه‌های عمیق دواندن، خفه نشدن و داشتن دلی مستعد و نیکو که کلام خدا را می‌شنود و نگاه می‌دارد، و با استقامت و پایداری ثمره فراوان می‌آورد.

4- تشخیص پیام اصلی مثل

مقدمه: پیام اصلی مثل را می‌توان یا در توضیح یا کاربرد مثل یافت، یا از خودِ داستان. از روشی که خودِ عیسی برای توضیح یا کاربرد مثل به‌کار برد، می‌توانیم پی ببریم که مثل را چگونه باید تفسیر کنیم. هر مثل معمولاً فقط یك داستان اصلی یا یك نکتهٔ اصلی دارد. بنابراین، نباید در پی این باشیم که یك حقیقت روحانی از هر یك از جزئیات مثل بیابیم، بلکه باید به‌دنبال درس اصلی مثل باشیم.

بحث: پیام اصلی این مثل چیست؟

یادداشتها:

مثل برزگر در متی 13:3-23، مثلی است راجع به « کلام خدا (کتابمقدس) در ملکوت خدا ». پیام اصلی مثل این است: « وضعیت یا حالت دل شما تعیین‌کنندهٔ پاسخی است که به کلام خدا خواهید داد، و پاسخی که به کلام خدا می‌دهید، تعیین‌کنندهٔ میوه‌ای است که در زندگی خواهید آورد. »

«واکنش نشان دادن به کلام خدا» از ویژگیهای اصلی ملکوت خدا است. قوم حقیقی ملکوت خدا پیوسته به کلام خدا، یعنی به تمام فرامین و تعالیم کتابمقدس، واکنش نشان می‌دهند.

نیز از این مثل می‌آموزیم که واعظ یا معلم کلام خدا باید انتظار نتایج مختلفی را داشته باشد. اگرچه ممکن است از بخشی از کارش هیچ نتیجه‌ای نگیرد، از بخشهای دیگر فعالیت‌های خود قطعاً نتیجه خواهد گرفت!

5- مقایسهٔ مَثَل با قسمتهای مشابه و متضاد در کتابمقدس

مقدمه: بعضی از مثل‌ها مشابه یکدیگرند و قابل مقایسه می‌باشند. اما حقیقت موجود در تمام مثل‌ها با حقیقتی که در سایر قسمت‌های کتابمقدس تعلیم داده شده، یا دارای تشابه است یا تضاد. سعی کنید

مهم‌ترین قسمت‌های قابل مقایسه را که ما را در تفسیر مثل یاری می‌دهند، بیابید. همیشه تفسیر مثل را با تعلیم مستقیم و واضح کتابمقدس محك بزنید.
قرائت: الف) متی 7:24-27 و لوقا 6:47-49؛ ب) متی 13:24-30؛ ج) مرقس 4:26-29؛ د) اول قرنتیان 3:6-9.
کشف و بحث: تعلیم موجود در این قسمت‌ها را چگونه می‌توان با تعلیم موجود در مثلِ «برزگر» مقایسه کرد؟
یادداشتها:
1) تأکید در مثل برزگر بر نوع واکنشی است که فرد در قبال کلام خدا نشان می‌دهد. در مثلِ شخصی دانایی که خانه بر سنگ بنا کرد و نادانی که بر شن (لوقا 6:47-49)، تأکید بر به‌کار بستنِ کلام خدا (یعنی تعالیم عیسی مسیح) است.
2) در مثل برزگر، شیطان کلام خدا را می‌رباید (لوقا 8:12). در مثل گندم و کرکاس (متی 13:24-30)، شیطان در بین گندمها کرکاس می‌کارد .
3) مثل برزگر بر مسؤولیت انسان در واکنش نشان دادن به کلام خدا تأکید می‌ورزد. مثل بذری که در نهان رشد می‌کند (مرقس 4:26-29)، بر مسؤولیت یا کار الهی تأکید می‌ورزد که باعث می‌شود کلام خدا دارای این قدرت بالقوه باشد که موجب رشد و گسترش کلام خدا شده، ثمره فراوان ایجاد کند.
4) مسیحیانی که به کار خدا مشغولند، خواه به گمشدگان بشارت دهند و خواه نجات‌یافتگان را شاگردسازی کنند (اول قرنتیان 3:6-9)، همکاران خدا محسوب می‌شوند. آنان بذر را می‌پاشند و از گیاه مراقبت می‌کنند، اما در نهایت است خدا است که باعث رشد و نمو آن می‌شود!

6- خلاصهٔ تعالیم اصلی مثل
بحث: تعالیم یا پیامهای اصلی مثل چیست؟ عیسی می‌خواهد چه چیزی را بدانیم یا به آن ایمان بیاوریم؛ او می‌خواهد که ما چه باشیم یا چه بکنیم؟
یادداشتها:
الف) پیام اصلی. مثل برزگر در متی 13:3-23 راجع به « کلام خدا در ملکوت خدا » است. پیام اصلی مثل این است: « وضعیت یا حالت دل شما تعیین‌کنندهٔ پاسخی است که به کلام خدا خواهید داد؛ و پاسخی که به کلام خدا می‌دهید، تعیین‌کنندهٔ میوه‌ای است که در زندگی خواهید آورد. » یا « نتیجه‌ای که در زندگی خود خواهید گرفت بسته به این است که به کلام خدا چگونه واکنش نشان می‌دهید. و چگونگی واکنشتان به کلام خدا نیز به وضعیت یا حالت دلتان بستگی دارد. »

ب) تخمی که کنار گذرگاه افتاد. عبارتی که در متی 13:19 آمده در اصل به این معنا است: «او کسی است که در کنار راه کاشته شد». یعنی «او کسی است که واکنشش به کلام خدا شبیه تأثیرِ زمین سفتِ گذرگاه بر بذر است.»
چنین تصویری بیانگر دلی سخت و نفوذناپذیر است که هیچ واکنش از خود نشان نمی‌دهد . این قسمت از مثل، به واکنش یا حالت شخص می‌پردازد. چنین شخصی مدام با خود می‌اندیشد که کلام خدا هیچ چیز مهمی برای او ندارد، از اینرو دلش روز به روز سختتر می‌شود و کاملاً نسبت به این کلام بی‌تفاوت می‌گردد. از آنجا که هیچ کوششی برای درك و فهم کلام به‌عمل نمی‌آورد (اشعیا 6:9-10)، دلش رفته رفته بی‌حس می‌شود. او واکنش نشان دادن به کلام خدا را مدام به تأخیر می‌اندازد زیرا چنین کاری بنظرش دشوار است (اعمال 24:25)، از اینرو دلش روز به روز بی‌تفاوت‌تر می‌شود. از آنجا که پیوسته از کلام خدا ایراد می‌گیرد و عقاید خود را جایگزین آن می‌سازد (رومیان 7:11-10، عبرانیان 3:7-8)، دلش سخت می‌گردد. او مدام پیام یا پیام‌آور را رد می‌کند زیرا آنچه را که می‌شنود دوست ندارد (یوحنا 8:37)، از اینرو دلش حالتی خصمانه می‌گیرد. شیطان می‌داند که اگر مردم کلام خدا را بپذیرند، ایمان خواهند آورد و نجات خواهند یافت (لوقا 8:12). و از آنجا که از قدرت و تأثیر کلام خدا بر دلهای مردم می‌هراسد، همیشه آماده است تا هرآنچه را که پذیرفته نشده، بیدرنگ از دل آنان برباید! درس اصلی که این قسمت برای ما دارد این است که برای درك کلام خدا (یعنی پیغام کتابمقدس) نهایت سعی خود را به‌عمل آوریم (متی 13:23)، و هر گاه این کلام را می‌شنویم، می‌خوانیم یا مطالعه می‌کنیم، فوراً آن را بپذیریم (مرقس 4:20)! باید بلافاصله با حالات بی‌تفاوتی، تعلل‌ورزی یا خصومتی که ممکن است نسبت به کلام خدا داشته باشیم، مقابله نماییم!

ج) بذری که بر سنگلاخ افتاد. عبارت «آن که بر سنگلاخ کاشته شد»، در اصل به این معنا است: «او کسی است که واکنشش به کلام خدا شبیه تأثیری است که خاك پر از سنگلاخ بر بذر دارد.»
چنین تصویری بیانگر دلی دمدمی‌مزاج و سطحی است که ریشه عمیقی ندارد . این قسمت از مثل، به ژرفا و دوام تأثیر کلام خدا بر شخص می‌پردازد. چنین شخصی واکنشش دمدمی، آنی، و از روی هیجانات زودگذر است بدون آنکه بهایی را که بخاطر تصمیمش باید بپردازد در نظر گرفته باشد. او با شنیدن کلام خدا فوراً به وجد می‌آید و هیجان‌زده می‌شود. اما «هیچ ریشه‌ای ندارد»، یعنی فاقد استقامت و پشتکار است و نمی‌تواند تحت هر شرایطی به کلام خدا وفادار بماند. حاضر نیست زحمات و جفاهایی را که بخاطر کلام خدا به او خواهد رسید، متحمل شود و تاب آورد. دوست ندارد بخاطر عیسی مسیح زحمت ببیند (اول قرنتیان 13:3). چنین شخصی گرچه در ابتدا به ظاهر از عیسی مسیح پیروی می‌کند، اما در واقع هیچگاه پیرو حقیقی عیسی نیست. اعتراف ایمانش هرگز از دل نیست. هیچگاه به پیامدهای

کلام خدا نمی‌اندیشد. به این واقعیت نمی‌اندیشد که لازمهٔ شاگردی حقیقی، تسلیم، انکارِ نفس، از خود گذشتگی، خدمت و تحمل رنج و زحمت است. چنین شخصی به محض آغاز جفا فوراً خود را عقب می‌کشد. معنای عبارت اصلی در اینجا این است که چنین شخصی فوراً به دام گناه می‌افتد یا وسوسه می‌شود که گناه کند. فوراً از کلام خدا می‌رنجد و در نتیجه از آن لغزش می‌خورد و سقوط می‌کند. نمونه‌های چنین افرادی را در متی 8:19-20 (کسی که می‌خواست شاگرد عیسی شود)، 19:16-22 (جوان ثروتمند)، 26:14- 16 (یهودای اسخریوطی) و دوم تیموتاؤس 4:10 (دیماس) شاهدیم. درس اصلی این قسمت این است که کلام خدا را نگاه داریم (لوقا 8:15) و با استقامت و پایداری تحت هر شرایطی به آن ایمان داشته باشیم و از آن اطاعت کنیم! بنابراین باید بیدرنگ با این حالت که به هنگام شنیدن کلام خدا تنها از نظر احساسی تحت تأثیر قرار گیرید، مقابله کنید!

د) بذری که میان خارها افتاد. عبارت «آن که در میان خارها کاشته شد»، در اصل به این معنا است: «کسی که واکنشش به کلام خدا شبیه تأثیری است که خاك پر از خس و خار بر بذر دارد.»
چنین تصویری بیانگر دل پرمشغله‌ای است که هزار سودا دارد . این قسمت از مثل، به آمادگی شخص برای کلام خدا و اولویت دادن به آن می‌پردازد. چنین شخصی نسبت به کلام خدا بی‌تفاوت است یا در انتخاب اولویت‌های زندگی‌اش تعمداً راه به خطا می‌رود. در نتیجه در دلش هیچ جا یا وقتی برای تعمق آرام و جدی در کلام خدا و به‌کار بستن آن وجود ندارد. درست است که او دل خود را به‌روی کلام خدا می‌گشاید، اما دلش به‌روی نگرانیهای زندگی، فریب ثروت و میل به چیزهای دیگری که خدا را خشنود نمی‌سازد نیز گشوده است. نگرانی‌های این دنیا، سلامت جسمی انسان را به مخاطره می‌افکند، و باعث می‌شود شخص نتواند فکر و ذهن خود را معطوف خدا کند (متی 6:34ــ35). ثروت می‌تواند ریشهٔ تمام بدیها باشد، چنانکه از نمونه‌هایی در لوقا 12:13-21 (ثروتمند نادان)، 16:19-31 (مرد ثروتمند و ایلعازر فقیر)، 18:18-24 (حاکم جوان ثروتمند) و اول تیموتاؤس 6:3-10 شاهدیم. «سایر امیال و خواهشها» می‌توانند بسان دامی، روح و روانتان را به ورطه نابودی کشانند. لذاتی که فی‌نفسه اشتباه هستند عبارتند از مستی و میگساری، اعتیاد به مواد مخدر، قمار، انحرافات جنسی و غیره. لذاتی نیز که اگر در آنها افراط شود اشتباه هستند عبارتند از خوردن، خوابیدن، ورزش، تفریح و سرگرمی، تماشای تلویزیون، خواندن رمان، یا حتی کار اگر در آن افراط شود. کسی که دلش چنان به امور دیگر مشغول است که هیچ وقتی برای کلام خدا ندارد، هرگز به رشد و بلوغ روحانی نمی‌رسد و از اینرو هرگز در زندگی «برای حیات جاودان میوه نمی‌آورد» یا «میوهٔ ماندگار» نخواهد داشت (یوحنا 4:36، 15:16). خواهشهای گناه آلود دل، خواهش چشم و لاف‌زنی و مباهات در این باره که شخص چه دستاوردهایی داشته یا چه‌ها کرده و چه‌ها دارد، هیچ کدام از طرف خدا نیستند، بلکه از این دنیایند. چنین چیزهایی جملگی فانی است (اول یوحنا 2:15-17)!
درس اصلی در این قسمت این است که دل خود را پاك، صادق و نیکو نگاه دارید (لوقا 8:15). باید دل خود را از نگرانی‌های زندگی، فریب ثروت، لذات دنیا، و امیال نادرست دور نگاه دارید، و بیدرنگ با نگرانی‌هایتان، با میل به مال‌پرستی و خواهشها و اولویتهای اشتباهی که دارید، مقابله نمایید.

ه) بذری که بر زمین نیکو افتاد. عبارت «کسی که بر زمین نیکو کاشته شد» در اصل به این معنا است: «کسی که واکنشش به کلام خدا شبیه تأثیرِ خاك خوب بر بذر است.»
چنین تصویری بیانگر دلی است که به کلام خدا واکنش نشان می‌دهد، آن را نگاه می‌دارد، آماده و مستعد است و ثمره فراوان می‌آورد . این قسمت از مثل، به انگیزه و کیفیتِ پاسخِ شخص به کلام خدا می‌پردازد، و پیام اصلی مثل نیز همین است.
چنین شخصی بر خلاف مورد نخست، آماده است کلام خدا را بشنود ، آن را می‌پذیرد ، و در مورد آنچه شنیده تفکر و تعمق می‌کند، زیرا می‌خواهد آن را بفهمد (متی 13:23، مرقس 4:20). او این کار را می‌کند تا کلام خدا او را نجات دهد و عوض کند (لوقا 8:12).
و اما برخلاف مورد دوم، چنین شخصی هر گاه کلام خدا را می‌شنود، اول بهای ایمان آوردن و اطاعت از آن را می‌سنجد. او از این رو به بهای این کار می‌اندیشد که می‌خواهد ایمانداری وفادار باشد، ولو در مشکلات و جفاها. او کلام خدا را عمیقاً در دل خود نگاه می‌دارد، و تحت هر شرایطی بدان وفادار می‌ماند (لوقا 8:15). نیز چنین شخصی بر خلاف مورد سوم، دل خود را از هر چه که می‌تواند باعث خفه شدن کلام خدا شود، پاك و مبرا نگاه می‌دارد (لوقا 8:15). به‌عنوان مثل، آن را از هر نوع نگرانی، فکر پول، و یا اندیشیدن به لذات دنیوی پاکیزه و مبرا نگاه می‌دارد.
دل چهارم نمایانگر کسی است که به کلام خدا واکنش نشان می‌دهد، آن را با ایمان در دل خود نگاه می‌دارد، و دل خود را پاك و منزه نگاه می‌دارد! و بدین ترتیب، با تلاش و پایداری برای خدا ثمره می‌آورد (لوقا 8:15). این میوه یا ثمره ممکن است بصورت توبه یا رشد روحانی باشد. نیز ممکن است رشد شخصیتی باشد، یعنی اینکه شخص در ثمرات روح‌القدس رشد و نمو کند. یا ممکن است بصورت داشتن خدمتی مفید و پربار در زندگی دیگران باشد. تفاوت در میزان ثمردهی (سی، شصت یا صد برابر) (متی 13:23، مرقس 4:20)، بخاطر این واقعیت است که تمام مسیحیان به یك اندازه توبه‌کار، قابل‌اعتماد، وفادار، شجاع، فروتن یا مطیع نیستند.

و) کلید درك مثلهای مسیح. مرقس 4:13 می‌فرماید: «آیا این مثل را نفهمیده‌اید؟ پس چگونه سایر مثلها را خواهید فهمید؟» عیسی چنین تعلیم می‌دهد که فهم مثل برزگر، کلید درك تمام دیگر مثلها است! چرا؟ زیرا «وضعیت یا حالت دل شما تعیین‌کنندهٔ واکنشی است که به تمام مثلهای عیسی مسیح و به تمام مطالب کتابمقدس نشان خواهید داد»، و «واکنشتان به تمام مطالب کتابمقدس نیز تعیین‌کنندهٔ نتیجه‌ای است که در زندگی خواهید گرفت!» به همین خاطر است که امثال 4:23 می‌فرماید: «دل خود را به حفظ تمام نگاه دار زیرا مخرج‌های حیات از آن است.» چطور می‌توانیم دل خود را اینگونه نگاه داریم و مواظب آن باشیم؟ امثال 23:26 می‌فرماید: «ای پسرم، دل خود را به من بده، و چشمان تو به راههای من شاد باشد.» تنها زمانی می‌توانید دل خود را محکم و استوار نگاه دارید و به بهترین وجه به کلام خدا واکنش نشان دهید که دل و زندگی‌تان را به عیسی مسیح سپرده باشید!

5 دعا (8 دقیقه)

دعای واکنشی

در واکنش به آنچه که امروز آموختید، به‌نوبت دعاهایی کوتاه به‌حضور خدا بکنید.

یا گروه را به دسته‌های دو نفری یا سه نفری تقسیم کنید تا در واکنش به آنچه که امروز آموختید، به حضور خدا دعا کنید.

6 تکلیف (2 دقیقه)

برای جلسه بعد

(رهبر: این تکلیف را به‌صورت نوشته به اعضای گروه بدهید یا بخواهید که آن را در دفتر یادداشتشان رونویسی کنند).

- تعهد: نسبت به شاگردسازی و بنای کلیسا و موعظهٔ ملکوت احساس تعهد کنید.
برای یك فرد یا یك گروه مثلِ «برزگر» را موعظه کنید، یا تعلیم دهید یا بررسی نمایید.
- اوقات خلوت: هر روز به اندازهٔ نصف فصل از خروج 18،20،32و33 بخوانید. از روش حقیقت دلخواه استفاده کنید. یادداشت بردارید.
- به خاطر سپردن: آیه کتابمقدسی جدید را حفظ کنید و در آن تفکر نمایید. هیچگاه از خدمت در ملکوت منصرف و خسته‌خاطر نشوید: لوقا9:62. 5 آیه آخری را که حفظ کردید، هر روز تکرار کنید.
- دعا: در این هفته برای یك شخص یا یك چیز مشخص دعا کنید و ببنید که خدا چه می‌کند (مزمور 5:3).
- آمادگی: مطالعهٔ کتابمقدس از رومیان 1:18-32. از روش «پنج گام» استفاده کنید.
- پوشهٔ مربوط به «موعظهٔ ملکوت خدا» را تکمیل کنید.